

Tranes Bladet

Skåne Tranås

september 2018 nr 3

TranesBladet

Ansvarig utgivare:

Lars Olof Glifberg
Tranås Ungdomsförening

Redaktör:

Gunilla Blomberg
0704-86 85 49
gunilla.blomberg@telia.com

Omslagsbild:

Inför konserten på
Klockarebacken juli 2018
Foto: Gunilla

Kontakt

Ordförande:

Lars Olof Glifberg
0709-14 44 92
glifberg.1@tomelilla.nu

Tranesbladet:

c/o Gunilla Blomberg
Rosencrantzgatan 14
273 31 Tomelilla

Medlemsregister:

Anna-Lisa Olsson
0417-202 62
alo.tranes@tele2.se

Munkamöllan Logi:

Gunilla Blomberg
0417-203 30
info@skanetranas.com

Vaktmästare:

Bengt Olsson
0707-65 81 33

Lars Olof Glifberg

Traningar!

Vilken sommar vi haft! Nu fick vi verkligen kompensation för den bistra och snörika vintern. Det har gått väldigt bra för alla Ungdomsföreningens evenemang under sommaren. Ett stort TACK till alla som ställt upp med allt från kaffeservering till grillning, försäljning, äppleodling, tältbyggande, våffelbak, transporter, upp- och nerpackning och kaxbak. Det är ju bara tillsammans som vi kan klara att leva upp till att vara Österlens mest levande och engagerade by.

För att ytterligare befästa vår by, kommer nu äntligen en trana att stå staty - lägg märke till rimmet - ute på fågelön i Dammen. Det blir avtäckning söndagen den 7 oktober kl. 14:00. Därefter blir det kaffeservering nere på Munkamöllan.

Nu är förresten hela Kvarnen ommålad, gul och fin. Några fönster har bytts ut i Skrädderiet och dörrarna i Smedjan är också nymålade. Nu i höst kommer de gamla slipersen vid parkeringen att bytas ut. De har gjort sitt efter 31 år.

Genväg Österlen har ju utsetts till årets ljusväg och på Tranesgården blir det PopUp-restaurang 2 och 3 november.

Ha en skön höst allihop!

Den 7 oktober kl 13:00 är det tema HÖST på Bondrumsgården. Då kan man få se hur höstarbetet gick till förr i världen, få tips om hur man gör med potatis och äpplen, se redskap från förr och mycket mera.

En spännande tidsresa bakåt i tiden.

www.alboharadshembygdsfor.se

Trana i Skåne Tranås

Redan till Tranås Ungdomsförenings 100-årsfirande 2012 kom förslaget upp att byn borde ha en symbol i form av en staty. Att det skulle vara en trana kändes självklart. Nu ska den äntligen bli verklighet. Kjell Nilsson från Tomelilla har fått uppdraget och tranan som är i metall står just nu på "rostning". Kjell är känd av de flesta, inte minst för statyn "Hjärtekramen" vid stationen i Tomelilla. Han är representerad med offentliga verk i ett flertal kommuner och har bland mycket annat gjort statyetten till årets entreprenör Göteborgsmässan och "Framtiden" för Svenskt Näringsliv.

Alla bitar är klippta för hand och satta på skelettet. Det har tagit drygt en månad att få fågelkroppen klar, berättar Kjell.

Tranan kommer att placeras på fågelön i Byadammen. Alla tillstånd för detta är nu klara och arbetet med själva fundamentet kan börja.

Söndag 7/10 kl. 14:00 avtäckts statyn och det kommer att serveras kaffe och kaka på Munkamöllan.

Det hänger några plattor på väggen

Nere på Munkamöllan mitt emot receptionen hänger tre gamla gjutjärnsplattor. Detta är plattor från en så kallad sättugn eller biläggargugn. Sannolikt har dessa plattor dock inte suttit på samma ugn och förmodligen inte heller i själva kvarnhuset, men de är dekorativa och pryder sina platser.

Sättugn med uppvärmnings-anordning för kokkärl. Finns på Bondrumsgården i Fågeltofta.

De allra första järnkaminerna gjöts i Tyskland redan på 1500-talet och förekom nästan endast i slottsmiljöer. På Kronborgs slott fanns enligt inventarieförteckningen sex stycken och på Köpenhamns slott fanns det fyra. Med tiden blev ugnarna billigare och vanligare. I början av 1800-talet kostade en sättugn ungefär lika mycket som en häst och var en statussymbol, för att femtio år senare bli allt vanligare i enklare miljöer. Så småningom kom de att betraktas som gammeldags och kallades "gammeldaskacklongnar"

Det fiffiga med sättugnen var att man eldade i till exempel köket och sen rakade man in glöden bakifrån i sättugnen som ofta stod placerad i "stuan". På det viset värmdes man upp på två ställen och man slapp sot, aska och syrefattig luft i stuan. Gjutjärnet höll värmen länge och ofta hade man ett "kacklonskav" (kakelugnsskåp), även det i gjutjärn ovanpå för värmeåterhållning av vatten eller mat.

Man delade in sättugnarna i två kategorier, de bibliska och de furstliga. De benämndes ofta efter motiven såsom Paradisugn, Kungeugn eller Nattvardsugn. Motiven var ofta samma från olika bruk och texten Drottning eller Kejsare kunde avse olika personer. Napoleon blev till exempel av politiska skäl mindre populär och då behöll man bilden men ändrade namnet till Karl Johan istället.

Samma porträttbild men med olika text. Den första föreställer enligt inskriptionen Napoleon Bonaparte och den andra Karl Johan.

Värme var viktigt och ofta försökte man hålla glöd över natten så att man slapp göra upp ny eld på morgonen. Det fanns ju en tid före tändstickor och tändare. Hade elden ändå slocknat helt, så kunde man gå till en nabo och låna värme. Ofta hade man med sig en gammal träsko som man fick glöder i, och sedan sprang man så fort man kunde hem för att få ny eld på härden. Om detta minner talesättet: Han hade brått som om han skulle låna eld. (Pelle Holm: Ordspråk och talesätt)

Att värmen ansågs vara Guds gåva framgår av anteckningar från ett husförhör i Bara härad där en yngling fick uppgiften att ge exempel på vad Gud har skapat.

- Kor o hästa.
- Mer?
- Låmm (lamm).
- Något mer?
- Kackelona

Barnen hade sina favoritmotiv på ugnarna av helt andra skäl. På söderslätt finns det beskrivet hur man stekte potatisskivor (den tidens chips) på halskråset på Gustav III, på bladen på Kunskapens träd eller på S:t Görans brynja.

En av landets förnämsta sättugnar med bilder av ett seglande skepp och Wachtmeisterska vapnet finns på Södra Björstorps gård i Brösarp.

STF Munkamöllan Logi

Munkamöllan Transegården

Festsalar & Konferens

Den 23 juli kom ungdomar från Tomelilla Kulturskola och spelade på Munkamöllan. Även denna dag var solig och het. Publiken sökte skugga och Munkamöllan hade laddat upp med glass från Wahlgrens. Jätteduktiga och tappra ungdomar!

Brandlarmet som installerades i februari på Transegården utlöstes i skarpt läge tidigt en söndagsmorgon efter en större fest. Någon hade placerat en hopvikt kökshandduk samt en bunt kaffefilter ovanpå kaffesmaskinen som inte var avstängd. När larmet gick hade rök utvecklats och sannolikt hade brand varit ett faktum bara några minuter senare. Så, även om det kostade en del med installationen kan man nog säga att det nu är intjänat. (Bilden har ingenting med Skåne Tranås att göra).

Den 14 augusti hölls en kurs på Munkamöllan; "I väntan på ambulans" Åtta deltagare fick en genomgång i de senaste rönen vad gäller hjärt-lungräddning, insatser vid epilepsi, stroke, blodsockerfall, allergischock, blödningar, fallskador med mera samt prova hjärtstartaren. Det finns en sådan på Munkamöllan och en på Transegården. Kursledaren var mycket duktig och ett klart skådespelarämne. Han har lång erfarenhet av akutsjukvård / ambulansarbete och

kunde verkligen både entusiasmera och illustrera. Alla var väldigt nöjda och tyckte det var en bra kurs.

Munkamöllan Traneshgården

STF Munkamöllan Logi

Festsalar & Konferens

Den 13/10 kl. 18-21 hålls en stor trumceremoni i Skåne Tranås nere vid Dammen.

Alla som vill vara med är välkomna. Vill du vara med och trumma så anmäl dig via mail till: haxanshus@gmail.com

Organisatör för händelsen är: Linda Brækhus - Høxans Hus, Åsa Moberg och Signe Månsson.

Vårt gemensamma fokus för trumningen är:

“Ett helande som styrker jordbarnens förtroende för sin egen förmåga att göra gott. Så att de ser möjligheter för en enad planet och samarbete mellan dem, väsen, djur och natur. Så att de minns att vi alla är Moder Jord's barn, en familj och ett hjärta.”

Årets stora loppmarknad slog alla rekord! Ungdomsföreningen drog in nästan 108 000 kr, pengar som huvudsakligen går till renovering och underhåll av byggnader. Ett varmt TACK till alla som var med och gjorde det möjligt.

VERANDAN PÅ ÖSTERLEN

Verandan flyttar upp till Torget och nyöppnar i oktober. Under sommaren har vi sett en popupbutik som hyrt lokaler fram till och med sista augusti. Det kommer att bli butik i hela bottenplanet berättar Ulrika Ebenfeldt som köpt huset. Spännande med ett växande näringsliv i byn!

FRILUFTS FRÄMJANDET

Friluftsförbundet bildar seniorgrupp.

I Skåne Tranås har Friluftsförbundet varit aktivt i snart 30 år. För närvarande har man tre aktiva grupper som engagerar 50-60 barn och 12 ledare.

Nu startar en seniorgrupp för alla som älskar att vara ute i naturen, som vill upptäcka nya platser, vandra och umgås. -Häng med du också!

Kontakta:

Uno Stenfeldt 070-370 40 41

Bengt Ohlsson: 070-765 81 33

Från Anderna till Skåne Tranås

I slutet av juli blev det så Alpachafestival i Skåne Tranås. Torget blev skådeplats för dessa fortfarande ganska exotiska djur. Inne på Tranesgården pågick försäljning av allehanda alpacaprodukter och inte minst bedömning av ull, eller fleece som de invigda säger. 68 fällar hade skickats in för bedömning från Sverige, Norge, Finland, England och Tyskland. Byns egen alpacauppfödare, Anne-Line Scheele vann 4 av 5 titlar för rasen Suri däribland även Supreme Suri. Ole Erik Sjöli från Alpacajoy Norge vann Supreme Huacaya. Domare Diane Marks och Sue Richards kom ända från Nya Zeeland till Skåne Tranås. Sue är världsledande Suriexpert och Diane en av världens bästa fleecedomare. På söndagen hölls en branchträff med en workshop om hur man förbereder ull för utställning och spinning. -Det var en otrolig kunskapsbank vi fick ta del av, berättar Anne-Line. Alpachafestival 2019 är redan inbokad och vi ser fram emot ett växande event i byn.

Bilder: Paula Hjalmarssen

Veteranträff 2018

I år blev det så fantastiskt väder och årets Veteranträff en solskenshistoria. Torget fylldes av veteranmopeder och åkrar plöjdes. Grillmästarna och kaffeflickorna hade fullt upp och gjorde en fantastisk insats. Många traktorer, bilar, motorcyklar och andra utställare var på plats. Alla små och stora pojkar gick omkring och såg lyckliga ut. -Precis så här ska det vara!

LÄNGORNA
TORGET
SKÅNE-TRANÅS

Nu packar vi upp höstens och vinterns nyheter med härliga modeller, ljuvliga tyger och fräck design.

**Tis - fre 10-17
Lör - sön 10-15**

Kafé Ida's håller öppet fre - sön

Årets konsert

Årets konsert på Klockarebacken blev som vanligt en mycket lyckad tillställning med fantastiskt väder.

Tranesbladets utsände fick träffa hela gänget under deras gemensamma måltid före konserten. Stämningen var uppsluppen och man fick intrycket att alla känt varandra i många år. Det är delvis sant. Shirley och Peppe är vänner sedan länge men det är första gången de jobbar tillsammans. Även bröderna Rongedahl och Shirley har känt varandra och samarbetat sedan 2006. "Shirley säger att vi är vänner" säger de och brister ut i ett rungande gapskratt. De berättar att detta är första gången de uppträder tillsammans i den här konstellationen. Den känns dock väldigt naturlig, men på frågan om de ska turnera tillsammans, så blir det nej. Detta är här och nu enbart.

Tvillingarna då, hur ser man skillnad på dem? Jo, Henrik är lite längre och 13 minuter äldre än brodern Magnus. Musikerna då, undrar vi. Jo, de är engagerade för just denna konsert. -Så är det i den här branchen säger de.

I serveringsbranchen är det dock precis som vanligt - nästan. I år kunde vi inte grilla korv på grund av grill- och eldningsförbudet, berättar de. Men bemanningen är densamma och alla har varit med förut. Även här är stämningen god och alla har nära till skratt.

När artisterna intar scenen visar termometern på 26 grader i skuggan. Publiken äter och dricker medhavd matkorg och sommarpartyt är igång.

POP-UP

på Tranesgården 2-3 nov

Låt dig värmas både i mage och själ av våra mustiga höstgrytor. Förutom kärlek och kryddor innehåller de svenskt kvalitetskött och rotsaker från åkern intill. Till grytan serveras hembakt bröd med smör.

Välj mellan:

Kalkongryta
Vildsvinsgryta
Vegetarisk gryta

Kaffe ingår.

Vi håller öppet från kl 17.

150 kr

VÄXTKRAFT

ROSENHAGEN

En riktig plantskola på Österlen i Skåne Tranås!

www.vaxtkraft.se

0417-20160

29 - 30 /9

Trädgårdshelg

med Bondens marknad

20% på alla träd och massor av
andra erbjudanden!

Vi håller öppet hela hösten.

vardagar 10 - 18

lör-sön 10 - 15

Välkomna!

Närmast stundar:

7 okt Tranan kommer på plats kl 14:00
vid Dammen. kaffeservering.

2-3 nov Österlen Lyser

PopUp-restaurang på Tranesgården från kl 17:00.

30 nov Julgranstävning 19:00 på
Torget, glögg och sång med Luciakören.

Nästa Tranesblad utkommer före Julmarknaden 9 december
Skicka gärna bilder, text och idéer.

Loppissaker kan lämnas under hela året
ALLA är välkomna att hjälpa till med TUF:s arrangemang

Information på
www.skanetranas.se
och på anslagstavlan

Anmäl dig till maillistan så får du mer info om allt som händer i byn!
Kontakta Lars-Olof: 0709-14 44 92 glifberg.1@tomelilla.nu

INGELSTA KALKON
din lokala matleverantör

Lunch - catering - delikatesser

Gårdsbutiken på Österlen
tel: 0414-285 24

www.ingelstakalkon.se

Värdekupong

Gårdsbutiken
Ingelsta Kalkon

15 % på ett köp

Gäller ej restaurang eller catering. Kan ej
kombineras med andra rabatterbjudanden.
Giltigt t.o.m den 1 nov 2018

Namn.....

Tel.....